СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

... ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 87. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 15 квітня 1933. VOL. XLI. No. 87. Jersey City, N. J., Saturday, April 15, 1933. THREE CENTS.

БЕРУТЬСЯ ДО МОБІЛІЗАЦІЇ ПРОМИСЛУ, ЯК У ЧАСІ ВІЙНИ

ВАШИНГТОН. — Найближчі дорадники президента Рузвелта предкладають плян мобілізації приватного бизнесу. Вони кажуть, що всі пляни уряду в справі поширення публичної розбудови не зліквідують безробіття, коли приватні підприємці не викажуть більшої активности. Тому треба ввести в життя урядову інституцію, подібну до колишньої „Вор Індостріс Борд", і при її помочі розвинути більшу активність промисловців. Пропонують далі, щоби держава перебрала на себе навіть ризико щодо таких підприємств і була готова покрити недобори у випадку, якби підприємство не оплачувалося. Зате підприємці мусіли би продукувати ті артикули, які порадить продукувати уряд. А крім того має бути врегульована й сама продукція.

В той спосіб надіються оживити промисл з ріжних боків, а тимсамим зменшити число безробітних.

У ДОПОМОГУ ВЛАСНИКАМ МАЛИХ ДОМІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт домагається від конгресу затвердження проекту допомоги власникам домів, яких вартість доходить до суми $10,000. Президент пропонує оснувати корпорацію з капіталом до $2,000,000,000, котра випустила би бондів, за які можна би викуплювати морґеджі. Власники домів сплачували би тоді довги урядови в ратах, розложених на 15 років, оплачуючи 5%.

ДО ТИХ, ЩО ПЕРЕХОВУЮТЬ ЗОЛОТО.

ВАШИНГТОН. — Генеральний прокуратор Комінґс подає, що по 1 травні виявиться, скільки є захованих у людей золотих грошей. Тоді й буде вирішений спосіб, як це золото від людей забрати.

НАЗИВАЮТЬ СЕНАТОРА НЕЧЕСНИМ І НЕМОРАЛЬНИМ ХАБАРНИКОМ.

ВАШИНГТОН. — До сенату ввійшла петиція, підписана бувшим ґовернором стейту Люзіяна, Джаном Паркером, і іншими горожанами, в якій підписані домагаються викинення з сенату Гюї Лонґа, сенатора Люзіяни. Вони називають Лонґа неморальною людиною, закидають йому нечесність та хабарництво і кажуть, що він контролює стейтову леґіслятуру на рекетірський лад. І подають, що мають на те все докази.

Сенатор Лонґ, довідавшися про петицію, заявив, що він навіть не хоче її читати. Каже, що це його політичні противники видумують що два тижні якусь петицію, щоби робити собі розголос у пресі.

ПИВО БЕЗ ПОЛІТИКИ.

ОЛБАНІ. — Бувший нюйорський поліційний комішенер, Едвард Мулруні, тепер іменований головою „Стейт Алкоголік Беверeдж Контрол Борд", обнявши урядування, заявив, що він не буде бавитись у ніяку політику. І не буде ніяких привілеїв ні упереджень, опертих на партійній приналежности. У всім буде тільки: закон.

МІЧЕЛЯ ДАЛІ ОБЖАЛОВУЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Чарлз Е. Мічель, бувший президент „Нешенел Сіти Бенк", відповідатиме ще за незаплачений доходовий податок з 1930 р. від суми $760,389.30. З того виходить, що він побрав у 1929 і 1930 роках титулом платні $3,583,795.85 і від того не заплатив ані цента податку. Тепер обжаловують його за незаплачення податку на суму $730,103.90.

СОНЦЕ І ДЕПРЕСІЯ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Л. Бортон викликав перед інжинірами про те, що розгін у промислі є звязаний зі скількістю тепла, яке викидає сонце. Він каже, що коли, як це було в останніх двох і пів роках, сонце видає більше тепла, тоді зменшується бизнесова людська активність і наступає депресія. Так було теж у 1920 і 1921 роках.

НОВИЙ МЕЙОР ШІКАҐА.

ШІКАҐО. — На місце померцого мейора Чермака вибрала міська рада мейором міста Едварда Келі, демократа.

НОВА КАМПАНІЯ СУХИХ.

ВАШИНГТОН.—Проповідникови Вилємови Абернеті приснився новий спосіб боротьби з мокрими. Він бачив у сні кличі „купуй у сухих" і „підпирай тільки сухих купців".

Ті кличі дуже припали до вподоби жінкам, річ ясна, сухим. І вони розпочинають кампанію за бойкот тих склепів, де продають пиво.

З ШІКАҐО ДО НЮАРКУ ЗА 4 ГОДИНИ І 35 МИНУТ.

НЮАРК. — Моноплян воздушної лінії „Юнайтед Ейр Лайнс" перелетів простір між Шікаґом і Нюарком на протязі 4 годин і 35 минут. Була підчас дороги одна перерва, в Клівленді. В моноплянї є місце для 10 подорожних і 3 членів обслуги. Тепер будують 60 таких літаків, яких звичайна скорість буде 165 миль на годину.

ПРОГРАМА

XVIII. ГОЛОВНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ЯКА ВІДБУДЕТЬСЯ

почавши від 15 травня (May) 1933 р.
в Book-Cadillac Hotel,
Washington Blvd. at Michigan Avenue, Detroit Mich.

Точно в годині 9-тій рано всі Делеґатки і Делеґати мають явитися в конвенційний гали в вище означеним місці, де розпічнуться конвенційні наради після слідуючого порядку:

1. Отворення Конвенції Головним Предсідателем У. Н. Союза.
2. Справоздання Верифікаційної Комісії.
3. Вибір Предсідателя Конвенції, двох заступників і двох секретарів.
4. Вибір отсих Комісій:
   а) Комісія Просьб і Скарг з 5-ох членів.
   б) Комісія Виборча з 5-ох членів, для переведення вибору Головного Уряду У. Н. Союза.
   в) Комісія Пресова з 3-ох членів, для інформування преси дотично Конвенції і Орґанізації.
5. Справоздання Гол. Урядників У. Н. Союза в слідуючім порядку:
   Звіт Гол. Предсідателя.
   „ „ Містопредсідателя.
   „ „ Містопредсідательки.
   „ „ Рекордового Секретаря.
   Звіт Гол. Фінансового Секретаря.
   „ „ Касієра.
   „ „ Завідателя „Свободи".
   „ „ Гол. Контрольної Комісії.
   „ „ Шконтруючої Комісії.
   „ „ Редакційного Комітету.
6. Дискусія над звітами.
7. Справоздання Статутової Комісії.
8. Назначення висоти бондів і платні Головного Уряду.
9. Вибір Головного Уряду.
10. Справа Органу „Свободи".
11. Справа Сиротинця-Захисту.
12. Справоздання Комісії Просьб і Скарг; дискусія і ухвали.
13. Внесення і Ухвали для добра Орґанізації.
14. Назначення місця на слідуючу Конвенцію.
15. Замкнення Конвенції.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗА:

МИКОЛА МУРАШКО, головний предсідатель;

І. КАШТАНЮК, гол. рек. секретар; В. ЛЕВЧИК, гол. касієр;
Р. СЛОБОДЯН, гол. фін. секретар; П. МАЦІЮВСЬКИЙ завідатель „Свободи".

С. М.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Від князів і слави Київа старого,
Від Ігоря, Ольги і Володимира,
Століттями всіми, та і по днесь,
Рік-річно вертаєм до гимну святого,
Що ним України земля говорила.
Це гимн християнства: Христос воскрес!
Це гимн, що струями все гучно в нас лився
З найтихших закутин, із уст міліонів,
Це пісня, що неслась все до небес.
В ній дух наш народній оживав, кріпився,
Як в зляднях й нещастю із звуками дзвонів
Ми грімко співали: Христос воскрес!
Коли ми в зневірі надії теряли,
Коли у неволі чоло ми хилили,
Коли у кайданах був нарід ввесь —
Під звук цього гимну в нас сили кріпшали,
В будуччину свою ми сміло дивились,
Бо вірили в чудо: Христос воскрес!

В вірі цього гимну, в Христа воскресінню,
Ми бачили тисяч яскравих промінів,
Що нам шлях світили й світять по днесь.
І ми несли хрест свій, неволі й терпіння,
Та ждали все плодів із своїх засівів,
Все ждали на краще: Христос воскрес!
І знов задзвонили в нас дзвони воскресні,
Знову ми діждались Великого Свята,
Знову гимн лунає, а серце бéсь...
— Ох, Боже! В ярмі ми... закуті, нещасні!
Колиж ми на волі зможем заспівати
Цей гимн Весни-щастя: Христос воскрес...

— — — — — — — — — —

Ідімож витать Воскреслого Спаса!
Із вірою йдімо й з посвяти ділами,
А дійсність нам прийде як чудо чудес...
Ось, ось вдарять разом знов київські дзвони,
Полине могутній гимн, в вільні вже тони,
Святий Весни гимн наш:"Христос воскрес!

РІДНІЙ ШКОЛІ НА ВЕЛИКДЕНЬ!

Велике слово — Великдень, Воскресення...
Животворне сонце огріває землю. Вся природа оживає.
Весна.

Живіше ворушаться людські думки. Будиться журба про найближче будуче: що буде в літі, в осені...

А що буде, коли настане осінь для того покоління, яке тепер кермує життям народу; яке перед історією мусить відповісти за будучність народу! Чи кожний із сучасних здає собі справу з цього? Чи думає кожний український громадянин і кожна громадянка про те, хто останеться на їхньому місці; хто оборонить запопадливо здобуте право свого народу; хто готов дальші права здобувати; хто здібний удержати надбане матеріяльне добро; хто спосібний творити умови, з яких міг би зродитися український Мойсей; хто поведе нарід до Воскресення!

А треба про це подумати саме в день Воскресення. Бо Великдень уже перестав бути тільки днем розради; він має стати тепер святом Духа.

Якщо у Вас, Українські Громадяни, заворушаться ці думки, тоді пригадайте собі, що вже друге півстоліття працює серед нашого народу всенародне Товариство Рідна Школа, що діяльність цього Товариства має на меті — якраз підготовку покоління по думці наших національних ідеалів.

Тисячі української молоді позбавлені сьогодня первнів національного виховання. Тисячі тієї молоді відтяті від джерел вищої освіти. Рідна Школа намагається по своїх силах зарадити цьому. Тому ввесь нарід обовязаний її піддержати в тих змаганнях; піддержати не лише духом, але й матеріяльно.

З нагоди Воскресення нехай кожна установа, кожне товариство, кожний громадянин — від старого до малого — зложить гідний дар „на писанку" Рідній Школі, щоби прискорити час, у якому з Рідною Школою скаже нарід — це

Воскресення День!

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ:

ІЛЛЯ КОКОРУДЗ в. р., голова; ЛЕВ ЯСІНЧУК в. р., начальний організатор; Д-р М. КОНОВАЛЕЦЬ в. р., секретар.

ЛЯХИ ДАЛІ ПАКУЮТЬ УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ ДО ВЯЗНИЦЬ

ЗНОВУ ПРИСУДИ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО УВО.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Перед судом присяглих в Бережанах відбувся черговий процес проти Українців: Григорія Балука, Василя Балука, Степана Балука, Дмитра Умблята й Нестора Пухаля, селян з Городища Королівського, повіт Бібрка. Польська влада обвинувачувала всіх у приналежности до УВО та в підпалі панських стирт у Чорнім Острові. Всі обвинувачені до вини не признались. Але присяглі, на підставі свідчень польської поліції та польських платних агентів, визнали всіх винними. Трибунал засудив Г. Балука, В. Балука, Д. Умблята й Н. Пухаля на кару по два роки тяжкої вязниці, а С. Балука на півтора року.

Майже в усіх повітових містах Галичини готуються дальші черговi процеси проти української молоді за приналежність до УВО та ОУН. Польська влада старається судовим терором, систематичними арештами молоді та довгим триманням її по вязницях перед судовою розправою вбити всяку національну активність серед української молоді. Та, як відомо, такий терор ніколи не досягає своєї цілі, а навпаки, вироблює в молоді більший запал та завзяття до боротьби.

ЩО СКАЗАВ ГІТЛЕР ПРО УКРАЇНУ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Щоденник „Діло" одержав телефонічне повідомлення від свого кореспондента в Берліні, п. Калена, такого змісту: „Я щасливий, що можу перший передати безпосередньо до української преси велику звістку: Перед хвилиною (1 квітня — Ред.) канцлер Гітлер виголосив велику промову на сходинах усіх журналістів. Він заявив між іншим таке: „Нова Німеччина розчарувалася щодо вартости союзника, який своїми руїнницькими ідеями, грішми, агентами й директивами сіє серед нас моральний розклад та дезорганізує нам державу. Пакти неаґресії СРСР з Польщею й Францією доказали дорешти безвартність російського союза для Німеччини. Не може також уряд, який бореться проти насильства побідників над побідженими, спокійно дивитися на поневолення російсько-жидівськими комуністами великого й шляхетного українського народу та народів Кавказу.

„Тому ми рішили — сказав Гітлер — ліквідувати наші союзницькі умови з Рапалля й Берліна та доложити всіх заходів, щоб здушити комунізм у його московському осередку та допомогти визвольним змаганням України. Тільки упадок большевизму та повстання нової сильної української держави може завести рівновагу міжнародніх сил в Европі та спокій у цілому світі".

УМЕР ПИСЬМЕННИК ОСИП ТУРЯНСЬКИЙ.

ЛЬВІВ (Західня Україна).—В Станиславові помер по операції шлунка український письменник, доктор фільософії Осип Турянський. Покійний прожив 53 роки. Останніми часами він був професором жіночої семинарії в Товмачі. Він написав кілька повістей і театральних пєс. Серед повістей на першому місці треба поставити його повість-поему „Поза межами болю", в якій він описує свої переживання та переживання товоришів на протисербському фронті, коли він був у складі австрійської армії.

Покійний був типовою жертвою нашого воєнного та повоєнного лихоліття, яке зломало його життя й не дало можности розвинутися вповні його письменницькому талантови. Тяжкі душевні переживання підчас війни й по війні та злиденне матеріяльне істнування були тим тягаром, що ввесь час спиняв творчий гін письменника.

ЧЕКІСТИ ДОБИЛИСЯ БАЖАНИХ ДЛЯ НИХ СВІДЧЕНЬ.

МОСКВА (СССР). — На процесі англійських інжинірів вияснилося, що обвинувачені Мек Донелд та Торнтон підписали свідчення проти себе, бо були стероризовані допитом чекістів так, що готові були підписати все, чого від них вимагалося. Тепер на суді вони обидва заявили, що свідомо підписали неправду, щоб лише позбутися чекістівських тортур.

Всі російські інжиніри та інші обвинувачені стараються обвинуватити Англійців у шпигунстві, шкідництві, підкупі й т. п. Процес затягнеться надовше, бо покищо вислухано свідчення лише двох англійських інжинірів.

САЙМОН ЗАПЕРЕЧУЄ ВИГАДКИ МОСКВИ.

ЛОНДОН (Англія). — Міністер закордонних справ, Саймон, рішучо й катеґорично заявив у парляменті, що московське обвинувачення англійських інжинірів у шпигунстві та приналежности до англійської розвідки є вигадкою московських чекістів. Ні один з англійських інжинірів не має нічого спільного з англійською розвідкою, ніхто їх не уповажнював збирати матеріяли розвідчого характеру й ніхто їм ніяких грошей з урядових фондів не давав.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВОСКРЕСНИЙ ДЗВІН.

Чиж Лазаря не камінем було
Привалено могилу, чиж не мертва
Була Гаїра сотника дочка?
І ожили, бо я — життя. Кажу вам,
Хто вірує в життя, той ожиє.

Оті слова доходять до нас у день Воскресення Христового разом з гомоном Великодних дзвонів.

І тому саме, що чимраз більше є між нами таких, котрі мають дійсну віру в те, що український нарід ожиє в державному розумінні, ми пливемо на національно-визвольнім шляху вперед — проти води. Хто думав у світі про українську проблєму в 1914 р., коли вибухала світова війна? Скільки було в світі таких людей, котрі знали тоді щонебудь про український нарід, його минуле й сучасне й про його змагання? А як мало було й між самими Українцями таких, котрі гляділи на українську справу з державницького, самостійницького й соборницького становища! А тоді ми були роздерті тільки на дві половини. А тепер опинилися в ще гіршім положенню. Нас розчвертовано. Ніби живцем уже положено до гробу. І який жеж вислід з цього?

Яку ґазету, в якій би то не було мові, не розгорнемо, чи не знаходимо в ній тепер час від часу вістей про те, що український нарід піднімається, що розбудовує своє життя, що протестує проти гнобителів, що бореться з ними на рідній землі й не відступає ні на крок від свого змагання стати вільним і незалежним народом? В Анґлії появляються в одній з найкращих анґлійських ґазет десятки статей кореспондента, якого висилає ґазета на Західню Україну, щоб описав польські звірства. В шікаґовській поважній ґазеті, як і в багатьох інших американських часописах, появляються правильно, майже кождого тижня, кореспонденції прямо зі Львова, в яких описується положення українського народу під Польщею. А ось пише американський кореспондент Никербокер сензаційні статті про Гітлера, і навіть там згадує про справу державної незалежности України. А розглянувшися по теперішніх американських книжках, в яких пишуть про положення в Европі, чи не знаходимо всюди більшого або меншого місця, присвяченого — Україні?

І чи все те, коли мова про нашу долю й наш край, не говорить нам сьогодні:

........увіруйте в життя,
Ідіть, кажіть знеможеному люду:
„Воскресне все, воскресне й оживе".

Д-р Остап Грицай.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Чудово животворною піснею радости й обнови всього істнування лунає сьогодні на всіх землях нашої рідної України великодний привіт — **Христос воскрес!** Радісний привіт зі святом Христового Воскресення, другого найбільш урочистого свята між обрядовими святами українського народу, якого належне пошанування це з давних давен аж до нині — одна з найбільших знаменних признак нашого релігійного життя. Кожний з нас, українських скитальців на чужині, насолоджується нині дорогими звуками нашої прадідної воскресної пісні. І хоч у спомині, хоч в уяві, милує поглядом старeньку церковцю ген там у Рідним Краю за океанами, по наших українських, першою весною зеленіючих селах.

Христос воскрес — дорога земле!

Христос воскрес — дорогі браття!

Христос воскрес — народе України!

Цеж по прадідному звичаю в нас обєднуємося нині ми, **члени українського народу,** не тільки в тісніших гуртках рідні кождого з нас, але й як земляки під прапором **одної, спільної нам нації.** Нації, яка своїм числом і своїм історичним минулим одна з найповажніших у світі, а своєю теперішньою долею і предмет пильної уваги найкультурніших народів. Так, дорогі браття! Ми, Українці, можемо нині сказати з гордістю, що наша нація навіть наперекір тому, що розшматована чужинецькими наїзниками, грає в політичнім розрахунку сучасної Европи одну з перших роль з погляду на її майбутнє. І що тому наша Україна саме нині політичний чинник першорядного значіння у світі. І якщо колись Шевченко співав про нашу батьківщину, що вона

Обідрана сиротою
Понад Дніпром плаче;
Тяжко, важко сиротині,
А ніхто не бачить, —

(„До Основяненка", 1839)

то сьогодні вільно нам відповісти, що ту знасилувану ворогами Україну бачить увесь цивілізований світ, і справа її визволення рівноважна як для неї самої, так і для великих і найбільших держав Европи.

От і чому, дорогі земляки, годиться нам зі Святом Воскресення та з воскресною піснею проспівати рівнож радісно й віруючо ще й псалом:

Нарід воскрес!

Бо те друге, оте воскресення народу, нас нині обєднує і повинно обєднувати тісно і як найтісніше в усіх закутинах нашої землі і в усіх середовищах української еміґрації, — воно **в нечуванім зрості національної свідомости і національної ідеї в народі.** Зрості, який зрештою не обмежений ніде і з ніякого погляду на якісь поокремі собі кола або середовища. **Ні — ідея націоналізму це нині не тільки в нас, але й у всьому світі чи не наймогутніший чинник підйому всього політичного й культурно-творчого життя, і це головно під знаком націоналізму вирішується тепер судьба світа і народів у найближчому майбутньому.** І це нині й один з найкращих триюмфів національної ідеї, про які знає історія новітнього світа. Бо щеж так дуже недавно, а саме з приходом до влади **московського большевизму,** здавалосі і найщирішим прихильникам національної ідеї і націоналізму, що той большевизм зможе повернути життя народів по лінії, ворожого всякій національній окремішности, соціялістичного зроформування світа. Правда — первісний соціялізм, той, що ним захоплювалась колись Европа, слухаючи в першій половині XIX. ст. таких його перших пророків, як ось славні французькі соціялісти Фуріє, Конзідеран, Сен-Сімон, або Люї Блян, Анґлійців Роберта Она і Томзена, та німецьких, як нпр. Лясаль, це далеко-далеко не вузькозора, виключно партійними інтересами кермована соціялістична програма наших днів. Вона, для якої в історії народів позаклясовою боротьбою голодних шлунків не істнує і не може істнувати нічого іншого. Але сучасна ґенерація призвичаєна ще з передвоєнних часів до думки, що з чисто теоретичного погляду соціялізм стремів, як казалося, до Христових ідеалів, до добуття кращої долі для „всіх" та до братерського обєднання „всіх", підходила до справи соціялізму здебільшого з точки мрійливого захоплення неясними ідеалами. Нефахові поклонники соціялізму, не знаючи гаразд ні його доктрин, — головнож після появи творів К. Маркса — ні можливостей переведення його в дійсне життя, уявляли собі, ще й довго після війни, соціялістичний рай як ідеальний суспільний лад з чудесним розподілом усіх прав і всього добра між „усіх", та в колі презгідливо обєднаних і дружніх собі народів. І коли після повалення царату московські большевики кинули клич: „Уся влада Совітам!", то можна сказати, що вся культурна Европа була духово по їх стороні. Кожний духовий робітник, кожний европейський інтеліґент дивився з захопленим подивом, як то там, у царській „тюрмі народів", сам нарід, оті кривджені досі чорнороби, перебирає владу у свої руки і починає здійснювати тисячлітні мрії найкращих ідеалістів про щастя „всіх".

І тоді то — як сказано — ідея всесвітньої соціялізації являлась непереможною небеспекою для всіх інших ідеалів у громадянському устрою народів, зокремаж для всякого строго національного відмежування від сірого жолоба „всіх" по замислах червоного Інтернаціоналу.

Але нині, пятнадцять літ після того, як большевицькі Совіти перебрали в бувшій царській Росії всю владу в свої руки, культурний світ пізнав уже основно, як виглядає совітська соціялізація всієї країни во благо „всіх", та яких то гараздів очікувати народам у майбутньому з дальшим поступом таких соціялістичних реформ світа. Бо Совітська Росія це — принайменше досі — **страшливий погром соціялізму** як спроби нового громадського та державного ладу, і треба просто жалувати, що з ним одна з найкращих і найвеличавіших ідей людства перемінилася ніби у відстрашаючу голову Медузи, на вид якої людське серце застигає з жаху. Не буду тут подрібно розводитися над усіми страхіттями й над усіми грозами большевицького пекла під цю пору. Цеж речі, відомі нині в усьому світі, а дотого такі обурюючі своєю гидливістю, що просто не годиться їх кривавими реєстрами опоганювати сторінок святочного числа нашого журналу. Скажу тільки, що хоч і є в нас ще може ті соціялісти давнього типу, що виховувалися в нас колись в епоху високоідейних соціялістичних кличів наших Франків і Павликів, нашої Уляни Кравченко та Наталії Кобринської, то саме вони повинні нині пізнати, як нічогісько спільного не має їх соціялізм з уявним „марксизмом" большевицьких катів. І як нині найкультурніші народи світа відвертаються з огидою від підпливаючого кровю і трупами большевицького, ніби „маркситського" царства. І як вони як єдиноспасенні щити видвигають **прапори — націоналізму, тобто стрій і лад власної країни, власної держави і власного, століттями минулого освяченого життя.**

І саме в цьому загальнолюдському відвороті від большевистів та від їх нехтування ідеєю націоналізму в імя мертвороджених теорій соціялістичних доктринерів — нині воскресення і духова обнова народів. І один з найкращих триюмфів національної ідеї, зокремаж у нас, Українців.

Нарід воскрес!

Подивімось тільки на Німеччину. Якжеж могутньо ворушить нею сьогодні націоналістичний рух, **виразник ідеї реванжу, ідеї пімсти за останнє упокорення Німеччини. — Нація понад усе!** — ось клич, одиноко гідний провідників і працьовників національної справи сьогодні. Бо червоний Інтернаціонал не скаже вам того. Червоний Інтернаціонал, зложений з жидівських Каяфів, повелить вам зате смиренно послушатись „незмінимим" верзайським та ризьким договорам, а позатим шукати спасення в „соціялістичній" Большевії.

Ні, українські земляки! Не час нам слухати ще раз большевицьких обманців і їх соціялістичних союзників. **Нація понад усе! Нарід воскрес!**

Ми згадаймо лиш, в день великодної радости, пресвяті тіни **Дмитра Данилишина і Василя Біласа,** які так радо віддали молоде життя за рідну землю і рідний нарід, хоч так небагато Великоднів бачили Вони, а в теміні могил не врадуються вже весною ніколи. Христос воскрес! — душі єдині, нині спомином усього народу голублені. Такі, як Ви, стають **чудотворними скарбами для нації,** що бореться за волю. І не пропащий ніколи нарід, що видає з себе Данилишинів і Біласів, і всіх Їх попередників і всіх наслідників. І з Вами, і з такими як Ви, воскресне Україна всеціло й совершенно, у всій величі і славі своїй:

Воскресенням волі і власної держави.

С. М.

НАШ ВЕЛИКДЕНЬ.

**В селіріднім, між липами, на горбику,
Там церковця у затишку пишалася;
В Святую там Великодну Неділеньку
Громада мов до матері збиралася.**

**Діди старі, батьки, мами і дітоньки
Розрадоньки шукали там по трудах всіх;
Молилися, вели гучні гаївоньки,
Розмовонька велася там і радість, сміх.**

**Ох, стільки там було у нас веселости,
Ох, стільки мрій, думок гарних будуччини!
Тай те усе полинуло десь в безвісти,
Осталися лиш спогади минувшини.**

**Де вчора ще „Христос воскрес" співали всі,
Де дар Божий святити йшли мами й батьки,
Там інші днесь, зловіщії, злобні пісні,
Там смерть і кров в село наше несуть кати.**

**Ростуть діти нехрещені і губляться,
Батьки й мами лиш дивляться, сумуючи;
Діди старі по цвинтарях лиш моляться,
А ворог там гуляє скрізь, збиткуючи.**

**Один ворог, червоний кат України,
Добро наше дідівськеє палить, сквернить,
А другий, Лях, в церквах наших, Батьківщини,
Молитися по свойому тепер велить.**

**Хоч дзвонить дзвін, то сумний тон розходиться,
Завмерла десь дівочая гаївонька,
Пів голосом громадонька там молиться...
Христос воскрес, та спить ще наша доленька**

**Христос воскрес! Ох, киньмо сум рабів німих!
Хай в нас, в душах, оживе блеск надій Весни!
Христос воскрес, здолав Він смерть катів буйних...
Христос воскрес! З вірою воскреснемо й ми!...**

Аркадій Аверченко.

ЧУДА

Був перший день Великодня. Дваняцята година в полудне.

Я стояв перед зеркалом, у фраку, свіжо виголений, в чудовім настрою, бо я був молодий. Була весна. Тепле сонце, наче рідна ненька, гріло кожного, хто станув під його промінням.

Насамперед поїхав я до Волдиревих. Мати й дочки приняли мене весело й радо, всі наскрізь пронизані весняним світлом і радістю гарного свята.

Пересидів я у них навіть довше, як призначено на гостину, може з пів години. Їли.

Коли я вийшов від них, я був у чудовому настрою. Візник, що стояв на углі, в новім халаті, з причесаним маслом волоссям, розвеселив і розсмішив мене своєю святочністю та своїм виглядом чоловіка, який розуміє повагу свята.

Мені прийшло на думку невинно пожартувати з нього, такого святочного та строгого.

— Ізвозчик, — сказав я, підходячи — з новим роком!

Він глянув на мене, здвигнув плечима та сказав:

— Воістину воскрес!

— Гарного коня маєте. Якої породи? Вижел?

— Робітничий.

— Бігати вміє?

— Побіжить.

Він із лиця був такий солідний та чемний, що мені було соромно за мої жарти. Я простягнув йому руку та сказав:

— Прости, брате. Кланяйся там батькови, дідови.

— Гарненько дякую. Дідо помер сьогодні.

Я співчуваючо зітхнув і відійшов.

* * *

Потім сидів я у Крамолюхиних. Чудова річ — Великдень. Стрінули мене наче рідного. А в звичайні дні наші взаємини не виходили поза рамці звичайного, холодного знакомства.

Крамолюхиниха не хотіла христосуватися (цілуватися).

— А я всетаки поцілую вас, — сказав я.

— Та якжеж ви поцілуєте мене, коли я не хочу,

— А ось поцілую!

— Не розумію, попросту.

Я розсміявся. Дивачка, вона не розуміла, що то таке просте.

— Їй Богу, поцілую.

— Направду... мені навіть дивно.

Вона відвернулася, а я вихіснував цю хвилину та поцілував її в шию.

— Ого! — сказав чоловік.

Я заходився від сміху.

— Ну, а ви говорили — не похристосуєтеся! Ось я і похристосувався.

— А вжеж,—сказав чоловік.

— Невжеж, хе-хе! Треба лише хотіти. До речі — я пригадав собі — чи знаєте ви анекдоту: „Треба лише хотіти"?

— Яку анекдоту?

— Я вам розповім.

Мені прийшло до голови, що ця анекдота не зовсім пристойна, щоби оповідати її при жінці, та цю думку заступила інша.

„В дійсности, вонаж замужна й гарно все повинна розуміти".

І я сказав голосно:

— Анно Петрівно. Позвольте оповісти цю смішну анекдоту при вас. Правда, вона трохи тсе, ну, та ви не дівчинка й дуже добре все розумієте.

Я, всміхаючися, заглядав їй в лице, а вона встала несподівано та пішла кудись.

— Дивна вона якась сьогодні — дивувався я.

— Це ви її вашою анекдотою прогнали — пояснив чоловік. — Таж не ялося при жінках непристойні анекдоти розповідати.

На мене від тих слів зараз же повіяло таким паскудством вузьких міщанських законів і копійковою моралю людей, які зарилися в своє грошове міщанське щастя, що я не видержав і сказав:

Чому? Ну, будьмо, Ілля Іліччу, щирі бодай раз у життю. Таж не інститутка ваша жінка. Уявіть собі, колиб я був її любовником — вона вислухала би від мене цю анекдоту й лише засміялась би. Я говотириму, простіть мені, просто: це, що я й вона собі чужі, то простий припадок. Самособою, я не кажу...

Чоловік хотів щось відповісти, та в цюж хвилину ввійшла жінка.

— Ільку, тебе просять у важній справі до Дебальцових. Треба тобі зараз їхати, а мені вже пора до театру на днeвну виставу.

— Даруйте, — я не буду вас задержувати. Лише який жеж це сьогодні театр?! Першого дня свят театрів нема.

— Є.

— Вірте мені, нема. Я це гаразд знаю. Вас, напевно, обманули.

Вона закусила уста.

— Ні, один театр усе таки відчинений.

Я дуже добре знав, що, першого дня театри не грають, тому мене вразило це до глибини душі. Самособою, Анна Петрівна впала жертвою якогось глупого жарту, або чогось іще гіршого.

— Це треба вияснити, — сказав я. Ви позволите мені поїхати з вами. Чи нема в цьому якогонебудь глупого жарту. Справа в цьому, що я можу присягнутися, що театри сьогодня не грають.

— Це театр у приватнім домі.

— Ах, так, а що грають?

— Це... „Сирано де-Бержерак".

— Дуже добре. Я давно хотів бачити цю песу. Чомуж би мені не глянути на неї? Слухайте, поїдемо разом!

— Це невигідно, — швидко сказала вона.

— Дурниця, я заплачу десять рублів на якихнебудь вдів і сиріт. Ось маєте.

Я виняв десять рублів і старався всунути їх їй у руку, та вона не взяла.

— Ви стидаєтеся від молодого чоловіка брати гроші? — зажартував я. — Явище в наше практичне століття безпримірне. Ну, прощавайте, не буду вам забирати часу.

* * *

Я вийшов. Тепер я задумав був відвідати Ахіївих. Я взяв ґовозку й поїхав.

Хоч воздух був теплий та ясний, мені чомусь то було сумно.

— В дійсности — подумав я — всі ті гостини, шинки й анґлійська гірка, христосування — навіщо те все? Всеодно, всі помруть. І я вмру... й візник помре.

Серце моє наляг смертельний жаль для цього понурого чоловіка, що сидів на кізлі, який мусить померти, а — ніодна душа не згадає його. Після безпросвітного життя — невідома смерть.

— Ізвозчик, — сказав я — хочете, я вам справлю приємність?

— Яку?

— Хочете, я вас повезу. Ви сідайте на моє місце, а я на ваше. Добре?

— Не можна. Покарають.

Мені до сліз було жаль того покірного, сумного чоловіка.

— Як високо покарають? — спитав я. — Ну, найбільше на двацять пять рублів. Так візьміть їх. А тепер пересядьтеся.

Може бути з точки погляду вуличного доброго тону це й було дивно, одначе моральна краса мого поступку окупила дурніші вуличні правила і я без тіни збентеження пересівся на козел.

Вуличні моралісти, судіть мене.

Я довіз візника до самого ґанку Ахіївих, зупинився та зліз. І несподівано до голови прийшла мені звичайна людська думка, осередком якої був ізвозчик, що поправляв тепер упряж.

— Візник — подумав я — такий же чоловік, як і я... Чому я можу ввійти до Ахіївих, а він ні? Тому, що на ньому грубий халат і що він мужик? А Кольцов? А Никитин? І я спитаю їх без обиняків: „Ось ви, панове, ліберальствуєте, говорите про меншого брата... А чи посадите ви його з собою при столі?"

Намовити візника коштувало мене чимало праці. Вкінці він згодився. Я обняв рукою його за шию, щоби підкреслити ще більшу рівність нашого положення, та ввійшов з ним до Ахіївих.

У них були гості: якийсь дідусь і товста жінка.

— Здорові були! — сказав я голосно. — Христос воскрес! Ось ви, панове, ліберальствуєте, говорите про меншого брата... А чи посадите ви його зі собою при столі?

Ставши серед кімнати, ми з візником пильно гляділи на лиця господарів.

— Чомуж би ні, — сказав господар — сьогодні таке свято, що ми всякому раді. Сідайте.

— Не бійтеся, дорогенький — приязно торкнув я по спині візника — сідайте. Я знаю, що слово тих добрих людей не є в незгоді з ділами. Дайте мойому приятелеви ізвозчикови чарку коняку.

А що я постановив іти до кінця, я сказав:

— І не якоїнебудь люри, а справжньої марки. Він такий же чоловік, як і ми.

Ізвозчик узявся за їду та питття, а ми сиділи та мовчали. Гляділи на нього...

Одначе було скучно і я це відчував.

— Чому ви всі такі скучні? — спитав я. — В життю так мало радощів, що сміх і веселість треба вишукувати.

Товста жінка всміхнулася.

— Порадьте, що робити. А ми вже розвеселимося.

— Італійці люблять жарти, містифікації, — сказав я — а ми не любимо. Давайте, зробимо якусь містифікацію.

— Яку?

Я повів по столі очима.

— Можна зробити містифікацію для гостей. Дивіться. Вино з пляшок можна вилити — замісць вина налити оцту, сирник посипати сіллю і перцем, шинку нашпікувати замісць гвоздиками цвяшками, а колачі видовбати зі середини та набити їх землею з вазонків.

Я розсміявся.

— Уявіть собі їх зчудування, коли вони стануть їсти й пити. Я вам заразже це все зроблю.

ВЕЛИКДЕНЬ НА ЗАКАРПАТТІ.

Перед Великоднем (Пасхою) на Закарпатті у великий піст не їдять навіть молока, масла, яєць. Перед жидівськими крамницями стоять великі бочки селедців, а на базарі на торзі продають олій для омасти.

В церковній школі що дня вправляє дякоучитель із вибраними учениками великодні співи, щоби на свята гарно співали на хорах. А на хорі добрі співаки; їх диріґентом є дяк.

На Великдень звичайно чарівна весна. Господарі в той час направляють і підмащують хати, садять фасолю, в полі садять бараболю, готовляться до свят. Довго триває це приготовлення. Жінки шиють із полотна, яке наткали зимою, сорочки собі, чоловікам і дітям, гарно їх вишивають. На Великдень усі мусять бути чисто зодягнені, в нових черевиках, хустинах, мужчини в нових, чорних капелюхах. Уся родина має робити доволі, а що дуже постять, то всі вимучені, бліді. Навіть мала дівчинка має роботу. Колише в колисці з пруття немовлятко та співає собі подекуди на весь село пообожну пісню „У Богори. в однім домі Марія ся звивала...", сині оченята впялила в плинучі хмари, маленька няня підсвистує прутиком до такту та похитує білявою головкою. „...Марія ся звила, свому сину правила..." дитина постогнує, а мати працює запопадливо, увихається, готовить усе, що треба. Вкінці прийшов живий четвер, усе вже готове. Ще лиш образ Богородиці закосичують зеленими галузками й зелене віття прибивають у дверях, згинаючи його навхрест. Починають ходити до церкви. Цілими днями дзвонять у церкві.

У тих днях аж до Великодної неділі їдять лише хліб і пють воду. Живий четвер усі проводять у церкві та по дорозі з церкви й до церкви. У Велику пятницю вже люди знов раненько в церкві. Там горить слабе світло, хор співає тужно Страсти Христові. Очі жінок западені, зайшли сльозами, чоловіки клячать, зігнувшись до самої землі. Всюди смуток, лише діточі голоси з хору втішають серце. Священик виходить між нарід і читає Євангеліє. Його голос паде на людей, кроки його дуднять, коли відходить. А люди все ще клячать, хор співає. Того дня ніхто майже зовсім не їсть нічого, всі скоро засипляють, ледви прийдуть із церкви. У Велику суботу рано навіть у найбіднішій хаті прилагоджує господиня кіш, кладе до нього паску, бабу, крашанки, ковбасу, шинку, баранця, насіння капусти та фасолі, наверха кладе свічку та зелену галузку. Все прикриває вишиваним білим платком. Це має приготовлено до завтрішнього свячення. Рано в церкві моляться священик із вірними. Пополудні знову сходяться всі, змучені постом. Є тут уся віруюча громада. Господарі, вчителі, рубачі зі самітних хиж і ліса, чабани, цигани-цеглярі, цигани-музиканти. Поклякають на камені перед ворітьми церкви, схиляють чоло до землі, хрестяться, входять до середини, щоби знову поклякати, цілують євангеліє, хрестяться. Вечером і священик є вже в церкві, повнісько людей, що не протиснутися. Люди клячать і на дворі. Чути лише молитви і співи хору. Запах оливи, кожухів, чаду свічок. Увесь час кадять. Хтось зімлів.

Воскресения нарід жде як приходу Христа між народ. Люди вірять, що Його побачать і відчують. Старенька, худа бабуся клячить на камені, перед муром, що окружає церкву. Двері замкнені. Всі, хто хотів, були вже в середині за муром або в церкві. Лише ця одна бабуся тут сама, наче чорна фана простелилася через стежку, схиляється та цілує землю. Люди переходили мимо неї та не звертали уваги.

Якась Чешка здивувалася, що бабуся так довго лежить на землі, підійшла до неї, взяла за руку тай каже:

„Встаньте, зимно є, захоруєте".

Бабуся глянула на Чешку та сказала:

„Ісус прийде та виздоровить мене, болить мене гріх. Він прийде й поможе.

І її очі знову звернулися до землі. Нараз задзвонив дзвін, а по мурі довкола церкви перебіг промінь світла та дійшов аж до бабусі, впав перед нею та зупинився. Бабуся захиталася та розплакалася:

— Христе! — Христе! — викликнула.

Зайшло сонце. А дзвін уже голосив; люди, що виходили, прилучувалися до процесії з хоругвами та свічками. Бабуся підвелася та прилучилася до процесії.

У неділю рано після відправи священик святить людям паски й інше, яке розставили в кошиках, чоловіки принесли вино, а всі стоять тут поважно з горіючими свічками. Як лише церковний обряд скінчився, люди спішать до дому. Родина засідає до стола до свяченого.

Царить загальна веселість. Співають, ходять по стежках на сонці, ходять у гості, частуються вином і горівкою. Малі діти носять у руках великі шматки печива та обдаровують себе взаїмно. Бувають часом і дрібні, смішні пригоди: з жидівського дому вибіжить хлопець, чорноокий, рожевий на личку, з гарно позакручуваними пейсами. Гурток селянських дітей сидить на дорозі, роздають собі взаїмно солодощі. Маленький Йосько сідає між ними, йому також дають шматок баби, він їсть безцеремонно. І йому весело, фацукає ногами, сміється. Та з хати виходить молода жидівка й очима шукає синка. Це, що побачить, є над її сили. Дивиться, дивить, потім заломить руки та розплачеться. Хлопчик її не бачив. Вонаж зникає в хаті, а тепер виходить старий жид-дідусь і йде простісінько між дітей. Бере хлопця за руку, відбирає йому скибку баби та вдарить кілька разів по руці. Потім візьме в свої грубі, пальці ніжненьке, рожеве хлопчикове вухо й так тягне до хати маленького Йоська. При цьому сварить. Йосько верещить, та старий не пускає, ще бухне в плечі. Діти не розуміють цього, не знають, завіщо старий жид бє їх товариша Йоська. Та Йоськови вдома напевно пояснять, що то значить бути „нечистим", як каже Старий Завіт. Чи дитина зрозуміє, це інша справа, та напевно вдруге не візьме булки від „ґоя".

В понеділок леґіні обливають дівчат водою, на селі нераз дівку вкинуть і в ріку. І молодим це не шкодить; вони всі здорові, горячої крови, веселі. Дівчата тут синьоокі, на шиях трясуться їм коралі, підківки дзвенять під черевиками до пізної ночі. Чути всюди як здоровляться: „Христос воскрес — Воістину воскрес!"

М. КОСТИШИН.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес з мертвих, непобідний в славі,
На злобу Пилата, що видав присуд,
Для всіх фарисеїв, що прагнули крови,
Що товпу народа повели у блуд.
Ісус терпеливо зітхав до небес;
Умер, а потому з гробу Він воскрес.
Хоч Пилат в побіду фарисейську вірив,
Що Христовий засуд вже покорить всіх,
Та правда й невинність побідою стали,
Гордість фарисейська вийшла в глум та сміх.
Бо правда по смерти діпняла чудес:
Ісус мертвий з гробу в третій день воскрес!
Хоч натовп глумився, плював на Ісуса,
При стовпі бичами звязаного бив,
Він терпів наруги, ніс хрест на Голгофту,
На хресті прибитий, життя там скінчив.
Терпіння Христові взнеслись до небес,
І силою Бога Він з мертвих воскрес.
Хоч воїни в зброї цей гріб сторожили,
Щоб тіло Христове з гробу хто не вкрав,
Всемогуча сила ранком до схід сонця
Підіймила камінь — Христос живий встав.
Полинула пісня чудова з небес:
Христос побідив смерть і в славі воскрес!

— — — — — — — — — — —

От і наша доля горемісповита,
І для нас Пилати суди видають.
Вязнять нас на розказ злобних фарисеїв,
По тюрмах до крови нагаями бють.
Ми зносим терпіння й кличем до небес:
Воскресне наш нарід, як Христос воскрес!

Хоч юрби під крилом свого шовінізму
Виконують з вімсти начальний припис,
„Доказ" в наглім суді. Білас, Данилишин,
За Нарід!... за Волю!... як один повис.
Вони доказали вірою чудес,
Що воскресне Нарід, як Христос воскрес!
Жертви їх кріплять в нас віру до побіди.
Хоч ми у наругах важкий хрест несем,
Хоч ми утомлені пемо жовч гіркую,
Все шляхом тернистим ми до цілі йдем.
В нас незломна віра докаже чудес:
Воскреснем з неволі, як Христос воскрес!
Кров, із жертв пролита, змиє гріхи Юдів...
Днесь ще ми погляньмо: скільки в нас „Томів"?...
Не вірять, док в рани рук своїх не вложать,
Вухом не почують цей праведний спів,
Як з вольних уст вервесь ген-ген до небес,
Що воскрес наш Нарід, як Христос воскрес.
Пропаде неволя по всій Україні,
Звук дзвонів довкруги вольний рознесесь,
Втомлений наш Нарід в стрічі з сходом сонця
З Світлим Воскресенням вільний зустрінесь,
Полине свобідна пісня до небес:
Вже воскрес наш Нарід, як Христос воскрес!

— — — — — — — — — — —

Христос воскрес з мертвих в славі непобідний;
Він силою правди і смерть побідив.
Тож ми кріпім віру у нашу побіду,
Христос буде труди всі благословив.
Боротьба за правду докаже чудес:
Воскреснем з неволі, як Христос воскрес!

„ЗОЛОТІ ВОРОТА" В ЄРУСАЛИМІ.

Ці ворота справді цікаві. Не лише тому, що є над Кедроном напроти Оливної Гори, а й 1) тому, що їх називають золотими, та 2) з археольоґічного огляду.

1. З назви їх металю здогадуються, що то будуть або золоті ворота або бодай позолочувані, або що в них продавали золото, або що в них було заховане золото.

Та дарма!

2. Пізнаєте, що ті ворота лише так зовуть, як нпр. Франц Йосифа звали єрусалимський король.

Із мурів коло тих воріт сипали у прадавних часах усе сміття з усього Єрусалиму до потока Кедрону.

При цьому самособою найліпше жилося мухам, собакам і супам.

А з археольоґічного боку? З археольоґічного боку це смітник усіх тих відпадків, яких уже навіть смітярі (люди, що перешукують смітники) не могли використати.

Тимчасом там по одному боці стояла святиня, яка не знала, де дінути золото, й тереми жидівського царя, що мав 1,000 жнок.

ЯК ВИГЛЯДАВ ІСУС ХРИСТОС?

Святе Письмо Нового Завіта не говорить ніде про зовнішній вигляд Ісуса. Щойно пів століття після останнього євангелія стали християнські письменники описувати, як виглядав Ісус. Та їх опис мабуть узятий не з устних переказів, лише вони покористувалися пророцтвом Ісаї та дословно переповіли його. В своїм пророцтві описує Ісая будучого Месію в його муках, як із нього прилюдно насміхаються і глумляться. Перші християнські письменники, основуючися на тих словах, описують Ісуса як непоказного, поганого з лиця, на якому нема ні сліду тілесної краси.

Від пятого століття є чимало описів, як виглядав Ісус, та про ніякий з них не можна напевно сказати, що є автентичний. В ріжних книжках докладно описують подробиці Ісусового вигляду: зріст, хід, поставу, барву волосся та бороди, ніс, уста й руки. Від пятого століття більшість письменників, займаючись зовнішнім виглядом Ісуса, займає зовсім інше становище, ніж ті, що покладалися на Ісаєве пророцтво. Як основу беруть слова псалома 45: „Ти найгарніший поміж людськими дітьми". Перший письменник, який старається дати повний образ Ісусового вигляду, це Епіфаній, чернець і священик, що жив у 8-му столітті. В одному — мабуть апокрифічному — листі із середньовічних часів, який, як кажуть, писав Лентуль до римського сенату, сказано:

„В наших часах збунтувався тай ще є між нами один чоловік великої сили, званий Ісус Христос. Погани зовуть його пророком правди, а його люди вважають його сином Божим, бо він мертвих воскрешає і хорих виздоровляє. Той чоловік стрункої постави, достойний, робить враження пошани, так, що кожен, хто на нього гляне, мусить його любити, а рівночасно й боїться. Волосся його до вух каштанової краски та гладке, а від вух наділ кучеряве й темне, спадає на рамена, посередині розділене на назаренський спосіб. Чоло його високе, розумне, а лице без плям і прищів, закрашене румянцем. Ніс і уста ні завеликі ні замалі, борода густа, рудава, як і волосся, коротка, посередині розділена. Очі темно-сині, бистрі. Коли він докоряє, тоді він страшний; коли напоминає, лагідний; одначе все поважний. Ніхто не бачив його, щоби сміявся, а більше разів бачили його, як плакав. Ростом високий, члени тіла пропорціональні. Говорить поважно, коротко, відмірено. Він гарніший від усіх людських дітей".

Годі напевно сказати, чи той опис вірно зображує зовнішній вигляд Ісуса. Заховалося багато малюнків з найдавніших часів, що зображають Ісуса Христа. Виринає питання, чи котрий з тих малюнків зображує справжній вигляд Ісуса. В гелліністичних часах, коли то жив Ісус Христос, портретування було дуже поширене, тому можливе, що котрийсь мистець намалював цього, довкола якого обертався все прилюдне життя Палестини. Здогадуються, що був такий портрет, одначе він пропав. Церковний історик Евсевій, що помер 339 року, каже, що в Филиповій Кесареї є плякета, на якій зображена хата, а біля неї чоловік, коло котого чоловіка клячить жінка та серед плачу простягає руки. Евсевій каже, що той образ зображує Ісуса Христа та жінку, яку він вилічив із недуги кровотечі. Цю плякету дала зробити сама вилічена жінка з вдячности для чудотворця, який їй вернув здоровля. Це можливе, що жінка, вилічена Ісусом, дала зробити таку плякету, бо тоді був дуже поширений звичай робити такі малюнки „екс вото" (на основі обіту). Можливо, що той образ знищили за цісаря Юліяна Апостола, бо він приказав був жорстоко нищити все християнське.

В ріжних століттях зображали ріжно образ Ісуса Христа. В найдавніших зображують Ісуса як молодого чоловіка з коротким, незачесаним волоссям, без бороди, розумного, веселого лиця. Та таке зображення то був знак часу й воно мало схоже з тим духовим зображенням Спасителя, яке одержуємо при читанні Євангелія. Від четвертого століття надають лицю Спасителя більше поваги: лице поважне, окружене густими кучерями, одначе спочатку все ще без бороди. У византійськім мистецтві малюють лице, окружене густою бородою. Так малювали Ісуса Христа через цілі середньовічні часи. Від часів відродження (ренесансу) малюють Ісуса знову як „найгарнішого поміж людськими дітьми".

— Та ні, не треба, — сказав Ахіїв.

— Чомуж не треба? Треба. Побачите, що то буде дуже весело.

Я перевернув вазонок, висипав землю та став поливати її мадейрою.

Настала глупа сцена. Господар вирвав від мене пляшку та гостро крикнув:

— Не важтеся цього робити!

— Чомуж? Ви просили... містифікацію.

Він вирвав від мене колач, якого вершок я вже вспів зрізати, та крикнув:

— Забирайтеся геть!

Я здивовано глянув на нього.

— Ви — божевільні. Таж я вас не чіпаю.

— Ходімо — сказав візник.

Я глянув у лице господаря, який, здавалося, готов був схопити мене за горло за якийсь там колач і надпочату пляшку поганої мадейри — і мені зробилося ніяково сидіти з ними. Тяжка туга заволоділа моєю душею.

— Ви нікчемні хроби, — з відразою сказав я. — Ходімо, приятелю. Ви ще голодні? Гей, ви — чванькувато говорив я дальше. — Я беру від вас цю ковбасу, печену курку, пляшку коняку та карафку горівки. Не трівожтеся — заплачу. Людина з душею крамаря! Дістанете дванацять рублів. Решти не треба.

Вкінці зломаний господар і гості не сміли глядіти мені в очи. Господареви, видно, було страшно ніяково за його поведінку з колачем.

* * *

Ми підійшли до повозки. Я розложив на сидженні забрані припаси.

— Їдж, ізвозчик, пий! А я посиджу біля коня та пильнуватиму, щоби його не вкрали конокради.

Тоді в місті бушувала шайка конокрадів, тому було зовсім оправдане, що я так боявся тих людей.

Візник пив коняк таки з пляшки, а я сидів у ніг коня, глядів на нього та думав:

— Ось він ніколи не покине мене. Бо то саме з таких самородків, чорноземних людей, виходять чесні, вірні слуги.

Будучина показала, що я не помилився.

— В гостину я не поїду, — сказав я сам собі. — Пора вже зробити кінець тому глупому звичаєви.

О, традиції, виссані з молоком матері! На душі всетаки налягало сумне, неозначене почування жаху, що знакомі образяться, коли я їх не згадаю. Та цьому горю можна було зарадити.

Попри нас переходив розсіяний чоловік, без шапки. Я його зупинив.

— Приятелю, ось маєш записник і гроші. Відбудь за мене гостини. В трох я вже був, а ти відбудь інші. А це тобі за труд. Двацять рублів. Досить? Скажи, що я, мовляв, кланяюся.

* * *

Сонце заходило. Якийсь тихий, неозначений смуток ляг на душу. Ми сиділи коло коліс повозки. Кожен думав про своє.

— Заспівай мені — тихо попросив я візника — щонебудь такого тихого, сердешного, від чого душа солодко, болюче стиснулись би.

Візник послушно отворив уста й заспівав. Глухі, надломані звуки виривалися з його горла. Та ось вони набрали сили, задзвеніли й полилась широка, невпинна пісня:

— І-ііі, еехxee-ха-ех! Га-га-ех, — співав візник, і тихо притаївся теплий воздух.

— Хто тут пісні реве? Га? Чому ти не на козлі? На поліцію забажалося тобі, кудлатий чорте!

Ми зірвалися.

Перед нами стояв товстий поліцай, з червоним лицем, і махав пястуком.

— Ви кричати не маєте права — сказав я. — А коли ви обидили мого товариша, що назвали його кудлатим чортом, то він вище того. Сором вам лаятися. Ви самі себе понизили, а не його. І самі ви кудлатий чорт, нестерпний дурень!

— А-га-га, — крикнув поліцай — лаятися? Ходімо!

Я вирвався з його рук, ударив його в лице пястуком, так, що він упав, відбіг на бік і крикнув до мого приятеля:

— Ратуйся! Втікаймо! Проти нас ціла змова, я все зрозумів.

І ми втекли. По дорозі була якась церква.

— Сюди! — приказав я. — Тут нам доволі безпечно.

— Ходімо на дзвіницю.

— Дуже добре, біжи вперед.

Дзвіниця була відчинена. Ми вибігли по вузьких сходах і затраснули за собою обоє дверей. В очах мого товариша палала відвага, а його незаперечена хоробрість додавала відваги мені, змученому та втомленому.

— Пять годин ми тут пересидимо, — сказав я — а за той час надійдуть мої хлопці.

Ми забарикадувалися на дзвіниці. Я відломлював цегли на випадок оборони, а мій вірний візник схопив за серце великого дзвона та став дзвонити трівожно й грімко.

— Треба би так уладити, — порадив я — щоби наші приятелі почули ті прикликаючі звуки, а вороги щоби не здогадалися, де ми.

Візник обіцяв доложити всіх сил і задзвонив іще голосніше. Я виглянув крізь бійницю (отвір).

— Ідуть, борися, брате, не трать відваги!

Ми поцілувалися. Схопили цегли та кинули їх у юрбу чорних ворогів, що глухо гомоніли.

— Піддавайтеся! — крикнули вони.

— Нізащо в світі, — відповів я. — Краще смерть, ніж ганьба.

Візник прижмурив очи й кинув у них цеглою, потому сів під дзвоном і заснув наче мертвий.

— Борися, Петрусю, — порадив я, приляг коло вікна та поклав голову на якусь лавочку.

Що було дальше — не тямлю.

* * *

Колиб усе те, що приключилося, сталося серед глухої ночи, коли осінний вітер завиває в комині, а темні сили відправляють свій дикий пир, затуманюють і запаморочують чоловіка, збитого з пантелику — це булоб іще можливе.

Та як могло статися серед білого дня все те, що я оповідаю?

І стоїмо ми тепер, я і мій приятель візник, недовірчиві, з пальцем покладеним на піввідхилені уста й турботливо питаємося:

— Завіщо? На два місяці. Завіщож?

На великдень на соломі
Проти сонця, діти
Гралисъ собі крашанками,
Та й стали хвалитись
Обновами. Тому к святкам
З лиштвою пошили
Сорочечку, а тій стяжку

Тій стрічку купили;
Кому шапочку смушеву,
Чобітки шкапові,
Кому свитку... Одна тількo
Сидить без обнови
Сиріточка, рученята
Сховавши в рукава.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Сестр. Любов, від. 37, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих członkinь членкиць, що слідуючий мітінґ, котрий припадає на Великдень, відбудеться в понеділок, 17 квітня, в годині 3-тій пополудни, в галі У. Н. Дому, 216 Фултон ул. Проситься членкиць прийти на той мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих проситься вирівнати свої довги, бо в противнім разі поступиться після статута. Ті членкиці, котрі хотілиб змінити свої грамоти на новий рід обезпечення, зволять принести свої старі грамоти на мітінґ. Проситься членкиць, котрі мають дорослі дівчата в молодечім департаменті, вписати їх до повнолітних членів. — Анна Горін, предс.; Анастасія Огар, кас.; Анна Ґенеґа, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Присутний, Аліквіпа, Па. — Так писати не можна. Читаючи такі писання, можна стратити зір у дуже короткім часі. А вже друкар ніяк не розбере. Дотого годі подавати допис про свято й виписати в нім так багато самих імен і назв пісень чи деклямацій, що їх вистарчило би на пять концертів.

В. Г., Трентон, Н. Дж. — Якби такі закиди були піднесені в „Свободі", тоді можна би оголосити Ваше вияснення, а так ніяково.

Й. Ф., Нюарк, Н. Дж., — У звіті про концерт була згадка про збірку на памятник Франка.

Головокружна глибінь.

Корабельний старшина: Ми проїздили морем, яке на тій лінії має 8,000 метрів глибини.

Дівчина-підліток: Ох, та й не крутилася вам голова?

ПОДЯКА УКРАЇНСЬКОГО КОНЦЕРТОВОГО ТУРНЕ П. ОРДИНСЬКОГО

Ми, члени Українського Концертового Турне, почуваємося до милого обовязку зложити прилюдно подяку всім нашим громадянам, які в часі обіздки виявили нам приятельську зичливість і щиру українську гостинність. Їх прихильність у великій мірі облекшила нам нашу дотеперішню працю, як також додала заохоти на будуче. При тій нагоді складаємо також всім желання „Веселих та Щасливих Великодних Свят".

П. Ординський, М. Новак, п-на М. Кузів, І. Пігуляк і В. Бльондиненко.

ШКОЛА УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ В. АВРАМЕНКА

з рамени якої відбулася обіздка цього Турне — прилучується також до цеї подяки і прохає наших щирих громадян на будуче стрічати членів Турне з однаковою гостинністю.

В. Авраменко, управитель Школи.

Дальші виступи після Свят відбудуться в такім порядку:

БРУКЛИН
В НЕДІЛЮ, 16- КВІТНЯ
в салі Укр. Прав. Церкви
224 — 18 стріта, коло 5 авені

ТРЕНТОН
ПОНЕДІЛОК, 17 КВІТНЯ
в салі Інтернешинал Інститут У. Р. С. А., 77 Беатті стріт, ріг С. Клінтон Евеню.

ФІЛАДЕЛФІЯ
ВІВТОРОК, 18 КВІТНЯ
в Українській Салі
849 Н. Франклін стріт

ЧЕСТЕР
СЕРЕДА, 19-го КВІТНЯ
в Українськім Народнім Домі
4-та вулиця й Вард

ВІЛМІНҐТОН
ЧЕТВЕР, 20-го КВІТНЯ

БАЛТІМОР
ПЯТНИЦЯ, 21-го КВІТНЯ

КОУТСВИЛЛ
СУБОТА, 22-го КВІТНЯ

АЛЕНТАВН
НЕДІЛЯ, 23-го КВІТНЯ
в Українськім Народнім Домі
Фронт стріт.

НОРТГЕМПТОН
ПОНЕДІЛОК, 24-го КВІТНЯ
в салі Укр. Правосл. Церкви
на Нюпорт стріт.

БЕТЛЕГЕМ
ВІВТОРОК, 25-го КВІТНЯ
в Українській Салі
Карбон і Трета Евеня.

ПОЧАТОК В ГОД. 8-мій ВВЕЧІР. — ВСТУП 40 ц. ДІТИ 10 ц.

ДІТОЧИЙ РЕПЕРТУАР,

ОЛЕНКА, дитяча песа на 3 дії, Матвієнко (9 осіб) .... 25 ц.
ЧЕРЕЗ ФАЙКУ, Сценічна картина в 4-ох відслонах, Роман Завадович (7 осіб) .... 25 ц.
СВЯТО МАТЕРИ, сценічний образок на 2 дії, Марія Коворіс-Барилякова (8 осіб) .... 20 ц.
МАЛАНКА, сценка на 1 дію для діточого виступу написана на тлі народнього переказу. М. Дашкевич (9 осіб) .... 10 ц.
ЗЛИДНІ. О. Олесь, 4 картини .... 20 ц.
МИКИТА КОЖУМЯКА, О. Олесь, 4 картини .... 15 ц.
ВЕРЕДЛИВА ПРИНЦЕСА, песа на 3 дії (12 осіб) .... 15 ц.
ОДНОЇ НОЧІ, образок на 1 дію, А. Живбтко (5 осіб) .... 10 ц.
ТАРАСІВ ДЕНЬ, сценка для діточого театру в 1 відслоні А. Коломиєць (11осіб) .... 20 ц.
ПОЖУЛУВАЛА ЗАПІЗНО, сценічна картина в 1 відслоні (7 осіб) .... 15 ц.
МАТЕРИНА СЛЬОЗИНКА, дитяча різдвяна песа-казка на 3 дії, написав Василь Атаманюк .... 20 ц.

Замовлення з належитістю слати до:

„SVOBODA,"
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

17.

Тов. ім. Івана Франка, від. 146 У. Н. С. в Дітройт, на звичайних зборах дня 12-го березня 1933 р. ухвалило слідуючий проект на головну 18-ту Конвенцію У. Н. С., яка відбудеться в Дітройт, Міш.:

1. Відділ 146 У. Н. С. ухвалив і домагається, щоб Головна Конвенція взяла під увагу загальне безробіття, від якого членство терпить і на полекшення членства пропонує слідуюче:
(а) Знизити фонд конвенційний до трох центів.
(б) Фонд запомоговий з вісім до чотирох центів.
(в) Фонд органу з трицять до двацять пятьох центів.

2. Зміняти число делегатів від кождого відділу до Головної Конвенції на підставі слідуючого ключа: кождий відділ, що числить від пятьдесять до триста членів, мав би право тільки одного члена вибирати делегатом на конвенцію. Делеґат з відділу, котрий має триста членів, мав ми право на два голоси. Ця зміна привелаб не тільки до заощаджения Союзових грошей, але також прискорила би злучення відділів в поодиноких місцевостях, бо одною з найголовніших причин проти злуки було бажання амбітних членів не стратити нагоди на делегата до Гол. Конвенції.

3. Змінити число головних радних з десять на шість.

4. Знизити платню головних урядників на трицять процентів від того, що тепер їм платиться.

5. Делегат на конвенцію не повинен побирати більше як шість долярів на день.

6. Домагається, щоб головний предсідатель У. Н. С. побирав місячну заплату й мав свою посаду на місці що дня, замісць того, щоб платити кошти для немешкаючого й немісцевого головного предсідателя.

7. Зміна систему діточого департаменту, щоб дати такі самі нагоди, як дає Metropolitan Life Ins. Co., або інші подібні асекураційні товариства, й тоді Українці будуть асекурувати дітей у своїм Союзі.

9. Домагається, щоб стенографічні, писарські і т. п. роботи, які виконуються за заплату з каси У. Н. С., давалося тільки україським членам У. Н. С., навіть якби їх треба було спровадити з інших стейтів.

10. Домагається, щоб не міг бути кваліфікований на делегата той член, що його жінка або діти належать до чужої асекураційної організації.

11. Домагається, щоб орган У. Н. С. „Свобода" містив більше оригінальних і радикальніших статей, а менше оповідань і байок.

12. Домагається, щоб цей орган постарався дістати контракти на поплатні оголошення для фінансового піддержання газети.

13. Домагається одного або двох нових головних урядників з молодшого віку, щоб приучувалися в У. Н. С. адміністрації.

Дня 22 березня 1933.

За Уряд Товариства:

Йосиф Пригарський,
Іван Підперигора,
П. Андрушків.

Комітет Конвенційного Проєкту 146-го від. У. Н. Союза:

Іван Панчук,
Стефан Хомяк,
Семен Поторока,
П. Андрушків,
Іван Підперигора.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСІ. ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

КАРА ЗА ЗВЕДЕНИЦТВО.

На початку цього року поліція перевела ревізію в мешканні Гелени Ясінської при вул. Жовківській у Львові і ствердила, що Ясінська уладила в себе місце тайних сходин для мужчин і жінок. Дня 21. березня вона станула перед судом і за зведеництво задля зиску дістала 6 місяців арешту.

ФАБРИКА ФАЛЬШИВИХ МОНЕТ У ЛЬВОВІ.

Поліція викрила у Львові фабрику фальшивих монет, що містилася на Знесінні, при вул. Собіського 85. Фальшивників Кароля Мартулю і його жінку Теклю арештували. Сконфіскували теж усі фальсифікати та прилади до виробляння монет.

ГРАБУНКОВИЙ НАПАД.

До мешкання Михайла Маслянки, економа фільварку в Рожнитові, пов. Ярослав, добулися в ночі Михайло Зентек і Михайло Страх задля грабунку. Вони застрілили Маслянку, побили тяжко його жінку й заграбили з шуфляди його 100 зол. Участь у нападі брали теж Яків Русинек і Владислав Диркач. Арештовані призналися до вини.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА".

103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Горішна часть виставового вікна Сурми є виложена українськими газетами зі всіх частей світа. Є около 40 газет, вони майже всі є на продаж в Сурмі. Хто іде попри вікно, стає, дивиться і дивується, що Українці мають тільки газет і ані одна не є видавана за державні гроші.

З заграничних газет найбільш популярною є „Українське Слово" з Ужгороду, як лиш прийде зараз розкуплять і то кажуть не для себе, але для якогось „карпатороса", щоб перечитав, і на свої очи побачив, чи на Закарпаттю є „Россія" чи Україна.

Вербної неділі була цікава українська програма на радіо Сурми. Були діти тут роджені, їх родичі з Галичини, Юлія і Іван Геба з Стейплетон. Були діти тут роджені родичів Закарпатського походження, Іван Шекура, Петро Дудас, Іван Теліга, Петро Кармазин і Іван Пагіра, котрі приїхали раненько з Перт Ембой. Були співаки з Великої України, знаний вже квартет, а той раз був квінтет пані Гребенецької, як рівнож був на програмі п. Р. Придаткевич. Зі всіх частей, займанщин, Українці одного духа, з одною любовою до української пісні.

Як ця програма вийшла, то нехай судять слухачі, а ми позволимо собі навести дуже цінний лист для нас нашого композитора, професора Павла Углицького: „Поважаний Пане Сурмач: Пишу я Вам цього листа під впливом Вашої програми на Радіо, котра відбулась в минувшу неділю. Гарний мішаний квартет, чудові співаки, з найліпшими голосами, відспівали Бортнянського та Львова, алеж Львов вдався ліпше чим Бортнянський, бо до Бортнянського треба великого хору.

Найліпша річ-були композиції пана Придаткевича. Дуже гарний музикант! Його „Чабан" та „Гуцульська пісня" оригінальна й характеристична з великим настроєм.

Також цікава була історична промова п. Кедровського про Дорошенка та інших гетьманів.

Щиро дякую Вам, Пане Сурмач, за цю приємність. — З пошаною
Павло Углицький".

Приємно є і зарядови програми діставати такі листи, хотілося би давати програми все гарніші і гарніші. Хотілося би поставити такі програми, щоб не лиш від своїх, Українців, діставати признання, але навіть від чужих.

Програма Сурми вже істнує четвертий рік, має що найменше 200,000 слухачів Славян лише. Всіх може слухати 15 міліонів людей. Стація добра, година ідеальна для науки і пропаганди. Встидно є покинути і тяжко тримати. З тих всіх слухачів щоб було щирих 5 тисяч, що вже слухають кождої неділі не менше як рік, взяли ковертку, і вложили там один доляр на програму, як би то гарно було... Які би то програми можна давати з таким фондом. Не треба би було ходити за дешевеньким оголошуванням, щоб забирав Вам час на радіо.

Нічого з того не буде, шкода писати і мріяти. Дальше треба просити співаків і музикантів, щоб співали за пів дармо, як доси робили, на це вони артисти, а ті, що гроші мають, програму критикують, „трип" до краю собі готовлять, або великий „гавз" собі куплять, котрий за морґедж заберуть.

Всім слухачам У. Р. П., всім покупцям Сурми — Веселих свят!

(Огол.)

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".